

Posudek

Souminová, Marie: Pohled na současné Vánoce očima dvou generací. Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2012, 46 s.

Bakalářská práce M. Souminové tématicky navazuje na několik studentských prací vypracovaných na Fakultě humanitních studií, které se zabývaly problematikou současných Vánoc. Perspektiva pohledu předložené práce je ovšem jiná. Je orientována v prvním plánu k otázce reflexe vánočního období v postojích vybraných respondentů, reprezentantů dvou generačních skupin. Ve druhém plánu pak směřuje k zaznamenání variability zvyklostí, které provázejí průběh dnů předvánočního času, Štědrého večera a následných svátečních dnů ve vybraných rodinách. Práce tedy má odpovědět na otázku, jaký je postoj a nazírání dnešních občanů českého města na svátky, které jsou v přítomnosti české společnosti nahlíženy jako jedny z nejvýznamnějších a nezastupitelných svátků ročního kalendářního cyklu (obdobně jako ve společnosti euroamerické, která navazuje na křesťanské tradice).

Svůj výklad se M. Souminová pokusila ukotvit v široce pojaté historické retrospektivě. Tento záměr nepovažuji za šťastný a ani dosažený. Nutno ovšem konstatovat, že tyto kapitoly, které předcházejí rozpravě o výsledcích vlastního empirického výzkumu, nejsou podstatou bakalářské práce. Svě hodnocení tedy orientuji primárně na pasáže, pojednávající o výsledcích empirického výzkumu autorky.

Empirický výzkum M. Souminová zaměřila na dvě generační skupiny respondentů: generaci lidí ve věku 29 až 39 let, kteří vychovávají děti a připravují jim vánoční oslavy, a generaci lidí ve věku 58 – 65 let, kteří nežijí spolu se svými potomky a představují tedy osoby bez bezprostředního každodenního kontaktu s generací dětí a vnuků. Tato volba má své opodstatnění. Přestože M. Souminová výběr respondentů provedla metodou sněhové koule, podařilo se jí zaznamenat názory lidí z různých sociálních skupin obyvatelstva. Soubor respondentů, které oslovila, je tedy relevantní právě pro svou heterogenitu.

Relevantní je také volba kvalitativních metod výzkumu; polostrukturované rozhovory provedené na základě jednotné výchozí osnovy tázání dávají možnost komparace, a to jak mezi oběma generačními skupinami, tak i v jejich rámci mezi respondenty různých sociálních statusů a názorových orientací. Sumarizace výsledků shromážděných poznatků je stručná, avšak reálná a dobře dokumentovaná výroky respondentů. V samostatných oddílech autorka seznamuje s přípravou vánočních svátků, popisuje jejich variabilní průběh, pojednává o významu vánočních svátků v osobitých a různorodých pohledech respondentů, o negativním hodnocení těchto svátků v současnosti a o představách o jejich významu v budoucnosti.

Základní přínos bakalářské práce M. Souminové spatřuji v poznatku, že skupina oslovených respondentů v podstatě již nereflektuje křesťanský výklad o obsahu Vánoc a reaguje především na jejich komercializaci. Práce navíc dokládá, že pro oslovené respondenty vazba na rodinné „tradice“ oslav vánočních svátků ztrácí opodstatnění.

Hledat nové podhledy na široce zpracované téma je jistě obtížné. Stejně obtížné je orientovat se v obsáhlé literatuře předmětu. Nicméně bych pro příští práci autorky doporučila diferencovat mezi zdroji, o něž svá tvrzení opírá. Z tohoto hlediska rezervy práce spatřuji v oddílech, které pojednávají o historii Vánoc.

Pouze na okraj a nikoli jako výtku: doporučila bych u citovaných studentských prací uvádět, že se jedná o bakalářské práce.

Marie Souminová předložila bakalářskou práci, jejíž přínos spočívá v empirickém výzkumu. Tímto výzkumem se jí podařilo doložit u vybrané skupiny respondentů komercializaci Vánoc, ztrátu povědomí o jejich náboženském obsahu a ztrátu závazných zvyklostí při průběhu jejich oslav. Práci doporučuji k obhajobě. Hodnotím ji jako práci na rozhraní velmi dobré (s ohledem na výsledky empirického výzkumu) a dobré (s ohledem na vstupní kapitoly) .

V Praze 25. 1. 2012

Mirjam Moravcová